СИЛАБУС
навчальної дисципліни «
Анатомія свійських тварин»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності	Н6 Ветеринарна медицина
Тип і назва освітньої програми	ОПП Ветеринарна медицина
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,0, Загальна кількість годин – 90 годин, із яких: лекцій – 16 год., лабораторних занять – 28 год. Форма семестрового контролю – екзамен.
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет ветеринарної медицини, кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробника(ів)	Омельченко Ганна, кандидат ветеринарних наук, доцент, anna.omelchenko@pdau.edu.ua, +380991947882, https://www.pdau.edu.ua/people/omelchenko-ganna-oleksiyivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова навчальна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	біологія (шкільний курс).
Компетентності	*загальні:* ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії. ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. *фахові:* ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних. ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності. ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
Програмні результати навчання	ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини. ПРН 22. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах).

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни дати основи пізнання будови організмів свійських тварин і птиці у видових, породних та вікових аспектах, в їх розвитку і зв'язку з довкіллям.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Особливості будови великої рогатої худоби.
Тема 2. Особливості будови дрібної рогатої худоби
Тема 3. Особливості будови свиней
Тема 4. Особливості будови коней
Тема 5. Особливості будови собак
Тема 6. Особливості будови котів
Тема 7. Особливості будови птахів
Тема 8. Особливості будови риб

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; 3) інструктаж;
наочні методи: 1) ілюстрування, 2) демонстрування, 3) спостереження;
практичні методи: 3) лабораторні роботи, 5) робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування.
комп'ютерні і мультимедійні методи: 1) використання мультимедійних презентацій; 2) дистанційне навчання

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

щодо термінів виконання та перескладання	Викладання навчальної дисципліни «Анатомія свійських тварин» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті». Навчальна дисципліна "Анатомія свійських тварин" спеціальності Н6 "Ветеринарна медицина" вивчається у першому семестрі першого року навчання. Дисципліна включає лекції та лабораторні заняття. Під час читання лекції доцент науково обґрунтовує, послідовно і систематизовано викладає певні наукові проблеми теми навчального предмету, ілюструє за необхідністю наочно. Лекція завжди слугує підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, які набуваються в процесі навчальної роботи. На лабораторному занятті викладач організовує детальний розгляд теоретичних питань теми і формує їх бачення щодо практичного застосування у майбутній фаховій науковій діяльності. Для проведення лабораторних занять колективом кафедри створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для здобувачів наукового ступеня магістра щодо підготовки і роботи на занятті. Самостійна позааудиторна робота при вивченні навчальної дисципліни «Анатомія свійських тварин» полягає у підготовці до аудиторних занять, що є основним способом оволодіння навчальним матеріалом. Засвоєння тем контролюється на

	лабораторних заняттях відповідно до конкретних цілей шляхом усного опитування на основі вирішення конкретних прикладних задач. Під час перебування на кафедрі здобувачі повинні: - дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, протипожежної безпеки та техніки безпеки; - дотримуватись ділового стилю одягу спеціаліста-професіонала, предмети одягу повинні бути чистими та випрасуваними; - підтримувати порядок в аудиторіях та навчальних приміщеннях; - дбайливо та охайно ставитись до майна (меблів, обладнання, технічного оснащення); - не виносити без дозволу речі та обладнання з навчальних кімнат кафедри, а в разі умисного пошкодження – компенсувати їх вартість в порядку, визначеному чинним законодавством; - не допускати протиправних дій, аморальних вчинків. Здобувачу забороняється: - порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних причин; - запізнюватися та пропускати заняття без поважних причин. - протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача; - користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача; - займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів та заважати викладачу; - використовувати медичну форму та окремі її елементи, що не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам; - вручати викладачам будь-які матеріальні цінності за виконання або невиконання ними певних дій стосовно здобувача з використанням своєї посади; - у приміщеннях корпусу і прилеглій території заборонено палити; - вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику; - вчиняти протиправні дії та здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови, небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.
щодо академічної доброчесності	Запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті проводиться згідно з Положенням https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprozapobigannyagotovonasayt.pdf Здобувач повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачем передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань

	поточного та підсумкового контролю результатів навчання; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Порушенням академічної доброчесності вважається: - академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; - самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше публікованих наукових результатів як нових наукових результатів; - фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; - фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; - списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; - обман – надання завідомо неправдивої інформації що до власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.
щодо відвідування занять	Відвідування аудиторних занять є обов'язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню. Процедура відпрацювання залежить від причин пропуску – поважна чи неповажна. Підтвердженням поважної причини служить: довідка видана лікарем; якщо здобувач не пред'являє даних документів, то причина пропуску вважається неповажною. Для відпрацювання лекції здобувач зобов'язаний представити лектору: - якщо лекція пропущена з поважної причини – конспект лекції, написаний на підставі плану пропущеного лекційного заняття; - якщо лекція пропущена з неповажної причини – конспект лекції з обов'язковим опитуванням. Відпрацювання пропущених лабораторних занять: - з поважної причини заняття мають бути відпрацьовані упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням відповідної довідки. - з неповажної причини повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів.

	Відпрацювання відбуваються на кафедрі згідно графіку шляхом усного опитування із пропущеної теми. При вивченні навчальної дисципліни "Анатомія свійських тварин» передбачено використання дистанційних технологій.
щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти	Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету проводиться згідно Положення https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf
щодо оскарження результатів оцінювання	Порядок оскарження результатів оцінювання проводиться згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Анатомія свійських тварин: Підручник / С. К. Рудик, Ю. О. Павловський, Б. В. Криштофорова та ін.; За ред С. К. Рудика. К.: Аграрна освіта, 2001. 575 с.
2. Анатомія домашньої курки (лат. Gallus gallus domesticus, англ. Domestic Chicken)» /Навчально-наочний посібник // Омельченко Г. О., Авраменко Н. О., Міланко О. О, Бердник В. П., Кулинич С. М., Мельник О. П., Костюк В. К, Мельник О. О./ Полтава, 2022. 400 с.
3. Анатомія свійських птахів: навч. посіб. Горальський Л. П., Хомич В. Т., Кот Т. Ф., Гуральська С. В. Житомир: Полісся, 2011. 52 с.
4. Анатомія та особливості фізіології собак з основами дресирування. навч. посіб./ [за ред. Л. П. Горальського]. Житомир. Полісся, 2008. 448 с.
5. Анатомія і фізіологія собаки / П. А. Дехтярьов, В. В. Самойлюк, В. О. Ушкалов, Б. Т. Стегній. Харків: ІЕКВМ, 2004. 164 с.
6. Білаш С. М., Коптев М. М., Проніна О. М. Анатомія людини і тварин: у 2 т. Т. 1: Предмет і завдання анатомії, опорно-руховий апарат, дихальна, травна та сечова системи. Одеса: Олді+, 2024. 513 с.
7. Білаш С. М., Коптев М. М., Проніна О. М. Анатомія людини і тварин: у 2 т. Т. 2: Статева, ендокринна, серцево-судинна, імунна, нервова системи та органи чуття. Одеса: Олді+, 2024. 450 с.
8. Іванова О. В., Гиль М. І., Литвиненко Т. В., Шевченко А. О., Трофименко О. А. Біологія собаки. Навчальний посібник. Миколаїв, 2010. 351 с.
9. Костюк В. К. Атлас анатомії свійських тварин. Остеологія. Київ: Аграрна освіта, 2001. 78 с.
10. Костюк В. К. Атлас анатомії свійських тварин. Синдесмологія. Міологія. Вінниця: Нова книга, 2007. 75 с.
11. Мельник О. П., Костюк В. В., Шевченко П. Г. Анатомія риб: Підручник / Під ред. О. П. Мельника. К.: Центр учбової літератури, 2008. 624 с.
12. Рудик С. К. Курс лекцій з порівняльної анатомії: навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2002. 108 с.
13. Рудик С. К., Кот Т. Ф. & Рудик С. К. (2011). Анатомія кішки. Ч.1. Апарат руху. Житомир: Полісся. 104 с.
14. Хомич В. Т., Горальський Л. П., Ших Ю. С. Морфологія собаки. Навчальний посібник. Житомир: ‘'Полісся", 2013. 472 с.

Допоміжні

1. Бондаренко К. В., Омельченко Г. О., Дмитренко Н. І. Морфометричні показники нирок котів /Матеріали студентської наукової конференції, 25-26 квітня 2018 р. Том ІІ. Полтава: РВВ ПДАА, 2018. С. 203-204.

2. Бондаренко І., Коренєва Ж., Омельченко Г., Авраменко Н. МОРФОЛОГІЧНІ ТА ГІСТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕНДОМЕТРІЯ У ПЛОДІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ. /АГРАРНИЙ ВІСНИК ПРИЧОРНОМОР'Я Agrarian Bulletin of the Black Sea Littoral. 2025, Issue 115. – С. 27-39.
3. Бондаренко В. Д. Мисливська кінологія. Підручник /В. Д. Бондаренко, В. Г. Мазепа, П. Б. Хоєцький. Львів. Афіша, 2002. 160 с.
4. Булава Д. М., Чергінець М. М., Окара В. О., Омельченко Г. О. Анатомічні особливості будови собаки і вовка /Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. 21-23 с.
5. Кот Т. Ф., Гуральська С. В., Житова О. П. Особливості анатомії м'ясоїдних тварин. Житомир: О. О. Євенок, 2019. 204 с.
6. Морфологія собаки: навч. посібник / В. Т. Хомич, Л. П. Горальський, Ю. С. Ших та ін.; за ред. В. Т. Хомича. Вид. 2-ге, випр. і допов. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 508 с.
7. Обідний Я. Р., Омельченко Г. О. Історія виникнення та особливості у будові бійцівських та сторожевих собак. /Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. 63-65 с.
8. Омельченко Г. О., Лучко Ю. М. Особливості селезінки різних видів тварин /Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 16-17 квітня 2020 р. Том ІІ. – Полтава: РВВ ПДАА, 2020. – С. 282-284.
9. Петриченко В. В. Мисливська кінологія / В. В. Петриченко, Н. І. Лебедєва, Я. М. Карташова. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 88 с.
10. Поліщук Ф. Й., Трофіменко О. Л. Кінологія: Підруч. для вищ. навч. закл. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 1000 с.
11. Рудик С. К. та інші. Анатомія свійських тварин. К.: Аграрна освіта. 2001. 575 с.
12. Сокульський І. М. Атлас анатомії свійських тварин. Спланхнологія, для проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Анатомія свійських тварин» для студентів 1-2 курсу ф-ту ветеринарної медицини, Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина» Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 64 с.
13. Хомич В. Т., Кот Т. Ф. Морфологія кози: навчальний посібник. Житомир: Полісся, 2016. 344 с.

Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин ПДАУ, протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми /Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	виконання лабораторних робіт та їх захист	завдання самостійної роботи (ведення анатомічного словника)	Екзамен	
І семестр					
Тема 1. Особливості будови великої рогатої худоби	5	2	3	-	10
Тема 2. Особливості будови дрібної рогатої худоби	5	2	3	-	10
Тема 3. Особливості будови свиней	5	2	3	-	10
Тема 4. Особливості будови коней	5	2	3	-	10
Тема 5. Особливості будови собак	5	2	3	-	10
Тема 6. Особливості будови котів	5	2	3	-	10
Тема 7. Особливості будови птахів	5	2	3	-	10
Тема 8. Особливості будови риб	5	2	3	-	10
ЕКЗАМЕН	-	-	-	20	20
Разом за І семестр	40	16	24	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання:

- опитування (0-5);
- виконання лабораторних робіт та їх захист (0-2);
- виконання завдань самостійної роботи (у вигляді анатомічного словника - 0-3).

Шкала та критерії оцінювання опитування для здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 (максимальна)	Обгрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: показано знання основного матеріалу теми на 90-100 %. Показано всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні матеріалу.
4	Показано знання основного матеріалу теми на 74-89 %. Показано достатнє знання матеріалу теми. Проявлено систематизований характер знань з питань теми. Відповіді на питання не повні.
3	Показано знання основного матеріалу теми на 60-73 %. Показано низькі знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено помилки у виконанні програмних завдань.
2	Показано знання основного матеріалу теми на 40-59 %. Показано знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.
1	Показано знання основного матеріалу теми 35-39 %. Показано знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.
0 (мінімальна)	Відсутність здачі або показано знання основного матеріалу теми до 35 %, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання лабораторних робіт та їх захист

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 (максимальна)	Обгрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: показано всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні матеріалу.
1	Показано знання основного матеріалу теми більше 50 %. Відповіді на питання неповні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених завдань.
0 (мінімальна)	Не виконано або виконано до 50 %. Відсутність знань основного матеріалу теми або не відповідав, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання завдання самостійної роботи (анатомічного словника) для здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
3 (максимальна)	Обгрунтування рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання: матеріал викладений широко, послідовно, є актуальним. Оформлення роботи відповідає загальним стандартам для даного виду робіт. Показано всебічні, систематичний і глибокий аналіз матеріалу теми, Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні теоретичного матеріалу.
2	Матеріал викладений достатньо лаконічно, послідовно, що свідчить про повне досягнення здобувачем вищої освіти компетентностей. Оформлення роботи не відповідає загальним стандартам для даного виду робіт.
1	Матеріал викладений достатньо стисло, непослідовно, що свідчить про неповне досягнення здобувачем вищої освіти компетентностей. Оформлення роботи не відповідає загальним стандартам для даного виду робіт.
0 (мінімальна)	Відсутність анатомічного словника, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

(форма семестрового контролю – екзамен)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
	1	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом нищим за початковий
	2	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом вищим за початковий
	3	здобувач вищої освіти відтворює помірну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	4	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	5	здобувач вищої освіти узагальнює отримані знання, розкриває зміст питань екзаменаційного білету з деякими недоліками, які з допомогою викладача аналізує та швидко виправляє
	6	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про опанування програмних результатів навчання здобувачем вищої освіти
для 2-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
	1	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом нищим за початковий
	2	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом вищим за початковий
	3	здобувач вищої освіти відтворює недостатню частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	4	здобувач вищої освіти відтворює помірну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	5	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	6	здобувач вищої освіти узагальнює отримані знання, розкриває зміст питань екзаменаційного білету з деякими недоліками, які з допомогою викладача аналізує та швидко виправляє
	7	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про опанування програмних результатів навчання здобувачем вищої освіти
для 3-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
	1	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом нищим за початковий
	2	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом вищим за початковий
	3	здобувач вищої освіти відтворює недостатню частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	4	здобувач вищої освіти відтворює помірну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	5	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві
	6	здобувач вищої освіти узагальнює отримані знання, розкриває зміст питань екзаменаційного білету з деякими недоліками, які з допомогою викладача аналізує та швидко виправляє
	7	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про опанування програмних результатів навчання здобувачем вищої освіти